

ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาที่สำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ป่วย และครอบครัว การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้าที่มารับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลร่วมจิต จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กรอบแนวคิดของโคนานีเคียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ลักษณะ ได้แก่ โครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ ประชากรกลุ่มแรกที่ใช้ศึกษาได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และกลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม ซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวนกลุ่มละ 11 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วย กลุ่มแกนนำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า 3) แบบสอบถามการรับรู้การดูแล 4) แนวคำถามในการสัมภาษณ์รายบุคคล และรายกลุ่ม 5) แบบบันทึกการสังเกตและการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า และ 6) แบบรวบรวมรายงานตัวชี้วัดคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหา และจัดประเด็นเป็นหมวดหมู่

ผลการศึกษาพบปัญหาดังนี้ ด้านโครงสร้างพบว่า 1) ยังไม่มีสถานที่เป็นส่วนเฉพาะสำหรับการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้าไม่เพียงพอ และมีการสนับสนุนงบประมาณในบางโครงการเท่านั้น 2) อัตรากำลังไม่เพียงพอ บุคลากรขาดการทำงานเป็นทีม และขาดความรู้ในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า และ 3) นโยบายและแผนงานไม่ชัดเจน ด้านกระบวนการพบว่า 1) มีการประเมินและคัดกรองภาวะซึมเศร้าโดยการใช้วิธีการสังเกต สอบถามและซักประวัติ แต่ไม่มีการใช้แบบประเมินภาวะซึมเศร้าในการคัดกรอง และบุคลากรไม่มีความมั่นใจในกระบวนการให้คำปรึกษา และ 2) ไม่มีโครงการดูแลและช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า ด้านผลลัพธ์พบว่า 1) การบันทึกเวชระเบียนยังไม่สมบูรณ์ และผู้ป่วย ผู้ดูแล และแกนนำชุมชนไม่มีความรู้ในเรื่องการรับประทานยาต้านซึมเศร้า 2) อัตราการกลับเป็นซ้ำ และการพยายามฆ่าตัวตายในผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้าสูง และ 3) ผู้ป่วยบางคนไม่ทราบวิธีการดูแลตนเองเนื่องจากไม่ยอมรับการเจ็บป่วย

ผลการศึกษาสามารถเป็นข้อมูล เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลที่มีคุณภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีภาวะซึมเศร้า ที่มารับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลร่วมจิต จังหวัดอุดรธานี ในด้านโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์

Depression is a significant problem and increasing trend in chronically ill patients; this impacts themselves and their family. The objective of this study was to analyze the situation of caring for chronically ill patients with depression receiving services at Ruam Chit Primary Care Unit, Uttaradit province based on the Donabedian concept, which comprises of 3 components: structure, process, and outcome. The first group of population was public health personnel and other three groups of samples which were purposively selected consisted of 11 subjects per group including patients, caregivers and community leaders. The instruments in this study consisted of 1) questionnaire concerning personal information, 2) knowledge about depression questionnaire, 3) perception of care questionnaire, 4) interview question guideline for individuals and groups, 5) personnel observation form in caring for chronically ill patients with depression, and 6) index form of quality of services for chronically ill patients with depression. Data were analyzed using descriptive statistics, content analyses and categorization.

The results revealed the problems in terms of structure, as follows: 1) there were no place for private services for chronically ill patients with depression, insufficient depression screening form, and budget support for only some projects; 2) there were insufficient human resources, lack of team working among personnel, and lack of knowledge concerning the care of chronically ill patients with depression; and 3) policies and plans were not clear. In terms of process, it was found that 1) depression was assessed using the observation, interview and history taking, but there was no use of depression screening form; and personnel had no confidence in the counseling process, and 2) there was no caring and support program for chronically ill patients with depression. In terms of outcome, it was found that 1) recording document was not complete; patients, caregivers, and community leaders lacked knowledge in the use of antidepressants, 2) relapse and suicidal attempt rates were high in chronically ill patients with depression, and 3) some patients lacked self care knowledge due to not accepting their illness.

The results of this study could serve as information for system development of quality of care for chronically ill patients with depression in Ruam Chit Primary Care Unit, Uttaradit province in terms of structure, process, and outcome.